

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र निष्णात (M.Lib I.Sc)

परीक्षा : मे - २०२३

सत्र - १

विषय : ग्रंथालय आणि माहितीकेंद्राचे व्यवस्थापन (ML-32-115)

दिनांक : २६/०५/२०२३

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. PPBS मध्ये विकसित केले गेले.
अ) १९७१
ब) १९६१
क) १९८१
ड) १९९१
२. PERT/CPM तंत्र कोणी विकसित केले?
अ) फ्रँक
ब) हेन्री ग्रॅन्ट
क) हिट
ड) यापैकी नाही
३. व्यवस्थापनातील ३एम म्हणजे
अ) मॅन
ब) मशीन
क) मटेरियल
ड) वरील सर्व
४. हे व्यवस्थापनातील महत्वाचे कार्य आहे.
अ) नियोजन
ब) पर्ट
क) सीपीएम
ड) मनुष्यबळ व्यवस्थापन
५. MBO चे संक्षिप्त रूप.....
अ) मॅनेजमेंट बाय मिशन
ब) मॅनेजमेंट बाय मिशन
क) मॅनेजमेंट बाय ऑरगनिझेशन
ड) मॅनेजमेंट बाय ऑरगनिझेशन
६. डग्लस मॅकग्रेगर याच्याशी संबंधित आहे
अ) गरजेचा सिद्धांत
ब) गरजेचा सिद्धांत
क) क्ष आणि य सिद्धांत
ड) क्ष आणि य सिद्धांत
७. विद्यापीठ ग्रंथालयासाठी वित्त पुरवठ्याचे स्रोत कोणते?
अ) यु जी सी
ब) ग्रंथालय शुल्क
क) विलंब शुल्क
ड) वरील सर्व
८. Swot विश्लेषणामधील शेवटचा शब्द काय संदर्भित करतो?
अ) टाइम
ब) परीक्षा
क) थिअरी
ड) धोके
९. POSDCORB ही संज्ञा कोणी तयार केली?
अ) फेयॉल
ब) गुलिक आणि अर्विक
क) रिंगनाथन
ड) ड्युई
१०. हेन्री फेयॉल यांनी व्यवस्थापनाची किती तत्वे निश्चित केली आहेत?
अ) १२
ब) १२
क) १४
ड) १४

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. कर्मचारी नियुक्तीची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
 २. मॅस्लोचा मानवी प्रेरणा सिद्धांत स्पष्ट करा.
 ३. POSDCORB यावर माहिती लिहा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. व्यवस्थापन म्हणजे काय ? व्यवस्थापनाची १४ तत्वे स्पष्ट करा.
 २. नेतृत्व म्हणजे काय ? नेतृत्वाची शैली व प्रकार स्पष्ट करा.
 ३. अंदाजपत्रक म्हणजे काय ? त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. स्वॉट अॅनॅलिसिस
 २. चांगल्या व्यवस्थापकाचे गुण
 ३. बदलाचे व्यवस्थापन

English Translation

Management of Libraries & Information Centers (ML32-115)

- Q. 1 Choose the correct option (10)**
1. PPBS was developed in -----

a) 1971	b) 1961
c) 1981	d) 1991
 2. Who developed PERT/CPM technique ?

a) Frank	b) Henry Gantt
c) Hitt	d) None of the above
 3. Three "M" in management means -----

a) Man	b) Machine
c) Material	d) All of the above
 4. ----- is important function of management.

a) Planning	b) PERT
c) CPM	d) Human Resource development
 5. MBO stand for ----

a) Management by Mission	a) Management by Mission
c) Management by organization	c) Management by organization
 6. Douglas McGregor is related to -----

a) Need theory	a) Need theory
c) Theory X & Y	c) Theory X & Y
 7. What is the Source of income for university libraries?

UGC Funds	Library Fees
Late fees	All of the above
 8. The last letter of SWOT analysis refer to -----

a) Time	a) Test
c) Theory	c) Threats

9. Who coined the term POSDCORB?
a) Fayol
c) Ranganathan
- a) Gulick & Urwick
c) Dewey
10. How many principles of management are enunciated by Henri Fayol?
a) 12
c) 14

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. Explain staff selection method
2. Explain Maslow's theory of Human Motivation
3. Write information on POSDCORB

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. What is management ? Explain 14 principles of management?
2. What is leadership? Explain the styles and types of leadership.
3. What is Budget? Explain its types.

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. SWOT Analysis
2. Qualities of a good manager
3. Change Management